

A Pécsi Ítéltábla a dr. Füredi Péter ügyvéd (fél címe 1.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Milcsarek László ügyvéd (fél címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű, a MATISZ Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Matisz István ügyvéd, fél címe 2.) által képviselt **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) III. rendű és **III.rendű alperes neve** (ugyanottani lakos) IV. rendű alperesek ellen szerződés hatálytalanságának és jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítása ránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2012. április 3. napján kelt 10.P.20.181/2012/6. számú ítélete ellen a III. és IV. rendű alperesek által 10. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, a III. és IV. rendű alpereseket terhelő elsőfokú perköltség összegét 555.000 (ötszázötvenötezer) forintra leszállítja és marasztalásuk I. rendű alperessel való egyetemlegességét ezen összegre korlátozza.

A III. és IV. rendű alpereseket az állam javára terhelő elsőfokú illetékfizetési kötelezettséget 546.000 (ötszáznegyvenhatezer) forintra leszállítja és kötelezettségük I. rendű alperessel való egyetemlegességét erre az összegre korlátozza.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a „... Kft” megnevezése helyesen ... Kft.

Kötelezi a bíróság a III. és IV. rendű alpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 288.925 (kétszáznyolcvannyolcezer-kilencszázhuszonöt) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a bíróság a III. és IV. rendű alpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az állam javára - az illetékes adóhatóság felhívására, az ott írt módon és számlára - 728.000 (hétyszázhuszonnyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az I. rendű alperes - aki a III. rendű és a IV. rendű alperesek édesapja - a felperes nevelőapjával, L.Z-val 2008. február 3-án és 2008. június 27-én kötött

kölcsönszerződésekben 14.000.000 forint kölcsönt 2008. október 30. napjáig, további 11.000.000 forint kölcsönt 2009. április 30. napjáig vállalt visszafizetni.

Az I. rendű alperesnek nem csak L.Z., hanem más hitelezők felé is állt fenn nagy összegű kölcsöntartozása.

2008. november 20. napján az I. rendű alperes a G Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 1.000.000 forint névértékű üzletrészét és a ...Kft. 100.000 forint névértékű üzletrészét névértéken eladta a III. rendű alperes számára. Az adásvételi szerződésekben a szerződő felek rögzítették, egyúttal az I. rendű alperes elismerte, hogy a vételár megfizetése a korábbiakban már megtörtént.

Az I. rendű alperes és házastársa (volt II. rendű alperes) osztatlan közös tulajdonában állt a m 000 helyrajzi számú, M, T utca 1. szám alatti családi házas ingatlan. Ezen ingatlanra a peres felek 2008. december 8. napján adásvételi szerződést kötöttek. Az I. rendű alperes és házastársa, mint eladók, a III. és IV. rendű alperesek, mint vevők a megállapodásban kitértek arra, hogy az ingatlan tetőterét a III. rendű alperes jogerős építési engedély alapján beépítette, így annak tulajdonjogát a beépítéssel már megszerezte. A beépítés figyelmen kívül hagyásával 16.000.000 forintban határozták meg az ingatlan vételárát, azzal, hogy a vételárát 2008. december 6. napján a vevők már megfizették az eladóknak. Az eladók a vételár hiánytalan átvételét a szerződés aláírásával elismerték és nyugtázták. A 8. pontban az I. rendű alperes és házastársa, mint eladók hozzájárulásukat adták, hogy a III. rendű alperes javára a ráépítésre tekintettel $\frac{3}{4}$, a IV. rendű alperes javára $\frac{1}{4}$ tulajdoni arányban az ingatlan-nyilvántartásba a tulajdonjogot bejegyezzék.

A szerződő felek az adásvételi szerződés 8. pontjában foglaltakat 2009. január 26. napján akként módosították, hogy az eladók a III. rendű alperes javára $\frac{2}{4}$ tulajdoni arányban ráépítés, $\frac{1}{4}$ tulajdoni arányban vétel jogcímén, a IV. rendű alperes vonatkozásában $\frac{1}{4}$ tulajdoni arányban vétel jogcímén járultak hozzá a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási átvezetéséhez.

A tulajdonjog-változás az ingatlan-nyilvántartásba a fentiek szerint bejegyzést nyert. Az I. rendű alperes a ... Bíróságon 15.P.21.353/2010. szám alatt folyamatban volt perben követelte a fenti üzletrészek, valamint ingatlan-illetőség vételárának megfizetését, sikertelenül. A bíróság a keresetet elutasította, mivel a felperes - jelen per I. rendű alperese - a perben sikerrel nem bizonyította, hogy a teljes bizonyító erejű magánokiratokba foglalt, a vételár kifizetését nyugtázó nyilatkozatai nem felelnek meg a valóságnak, a vételár részére történő kifizetése elmaradt.

L.Z. a kölcsönszerződésekben megjelölt összegek és azok járulékai iránt az I. rendű alperessel szemben fizetési meghagyások kibocsátását kezdeményezte a... Bíróságon. A 16.Pk.50.437/2009. számú fizetési meghagyás 2009. május 29-én, a 16.Pk.50.464/2009. számú fizetési meghagyás 2009. május 30-án ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett.

L.Z. a 2010. december 28-án kelt engedményezési szerződéssel az I. rendű alperessel szemben fennálló, a fenti jogerős fizetési meghagyásokban foglalt követeléseit a felperesre engedményezte.

Az I. rendű alperes vagyontalan, a kölcsöntartozások teljesítésére nem képes.

Az elsőfokú bíróság 9. sorszámú végzésével kijavított ítéletében megállapította, hogy a m 000 helyrajzi szám alatt felvett ingatlan 2/8 illetőségére 2008. december 8. napján kelt és 2009. január 26-án módosított I., III. és IV. rendű alperes által kötött adásvételi szerződés és a 2008. november 20. napján a ... Kft. I. rendű alperesi üzletrésére, a T...Kft. (helyesen ...Kft.) I. rendű alperesi üzletrésére az I. rendű és a III. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés a felperessel szemben hatálytalan.

Kötelezte az elsőfokú bíróság a III. és IV. rendű alpereseket annak tűrésére, hogy a felperes a B Bíróság 16.Pk.50.437/2009. és a 16.Pk.50.464/2009. számú jogerős fizetési meghagyásban megjelölt tőke és járulékai erejéig a fent megjelölt ingatlan és üzletrész illetőségéből kielégítést nyerjen.

Kötelezte továbbá az I., III. és IV. alpereseket, hogy „egyetemleg” fizessenek meg a felperesnek 15 nap alatt 905.510 forint perköltséget, valamint az államnak az illetékes állami adóhatóság felhívására, a felhívásban megjelölt időben és módon 900.000 forint le nem rótt illetéket.

A fentieket meghaladóan az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Az elutasítás a kereset azon részére vonatkozott, melyben a felperes a I. rendű alperes névaláírás hamisítottságát állítva a 2009. március 6-án kelt nyilatkozat és tényvázlat érvénytelenségének megállapítását kérte. A 2009. március 6-i, dr. O.Gy. ügyvéd által készített, az I. rendű, a volt II. rendű és a IV. rendű alperesek által aláírt tényvázlat szerint az I. rendű alperes évek során felhalmozott nagy összegű tartozásáról a család nem tudott; a megbízás egy ilyen tartalmú nyilatkozat megszerkesztésére vonatkozott. Ugyanezen a napon az I. rendű alperes dr. O.Gy. ügyvéd által ellenjegyzett nyilatkozatot írt alá, melyben kijelentette, hogy az általa felhalmozott több tízmillió forintos adósságról felesége és fiai nem tudtak.

A fenti okiratok érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset elutasítására a Ptk.123.§ szerinti jogmegóvási szükséghelyzet, illetve a felperes jogi érdekeltségének hiánya vezetett.

Az üzletrész és ingatlan illetőség átruházásával kapcsolatos adásvételi szerződések kapcsán az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy a III. és IV. rendű alperes az I. rendű alperesnek ellenértéket, vételárat fizetett; az elsőfokú bíróság olvasatában ugyanis a ... Bíróság előtt 15.P.21.353/2010. számon folyamatban volt, jogerősen befejeződött eljárásban a bíróság azt rögzítette, hogy a Pp.196.§ (1) bekezdés e) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratban foglaltak igazolják a vételárfizetés megtörténtét.

Az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta, hogy a perbeli szerződések megkötésekor a III. és IV. rendű alperesek tudtak-e az I. rendű alperes rendkívül nagy összegű, sok személy felé fennálló tartozásairól. Elsősorban F.Gy., T.B., illetve L.Z. tanúvallomását értékelve az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a rosszhiszeműség fennálló törvényi vélelmét nem sikerült az alpereseknek megdönteniük; ezen okból találta a relatív hatálytalanság iránti keresetet teljesíthetőnek.

Az ítélet ellen a III. és IV. rendű alperesek fellebbeztek. Kérték az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, mivel meglátásuk szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytelenül állapította meg, az okiratokból és a

tanúvallomásokból téves következtetéseket vont le, megalapozatlan ítéletet hozott. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a kölcsönadott pénz forrását és az engedményezés körülményeit sem. Álláspontjuk szerint az ingyenesség és a rosszhiszeműség egymással szorosan összefüggő vélelmek, melyek egyszerre dőltek meg; mivel a szerződések nem voltak ingyenesek, így a szerző III. és IV. rendű alperesek nem lehettek rosszhiszeműek sem. Fellebbezésükben részletesen elemezték dr. O. Gy. ügyvéd tanúvallomásában foglaltakat annak alátámasztására, hogy a szerződések megkötésekor a III. és IV. rendű alperesek a tartozásról nem tudtak. A rosszhiszeműség véelmének megdöntésére látták alkalmasnak más tanúk fellebbezésben részletezett tanúvallomásait is, kiemelve az elsőfokú bíróság által mérlegelt tanúvallomások állítólagos ellentmondásait.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Az alperesi fellebbezésben is felhívott tanúvallomások elemzésével érvelt a felperes a III. és IV. rendű alperes rosszhiszeműsége mellett annak alátámasztására, hogy a rosszhiszeműség véelmét a III. és IV. rendű alperesek megdönteni nem tudták.

A fellebbezés túlnyomó részben alaptalan, kizárólag a perköltség vonatkozásában alapos.

A másodfokú bíróság a ... Bíróság előtt 15.P.21.353/2010. számon indult eljárásban keletkezett másodfokú ítéletet beszerezte és a .. Ítéletábrla Pf.III.20.392/2011/11. számú ítélete alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti azzal, hogy a jelen per I. rendű alperesének vételár megfizetése iránti követelése azért nem volt teljesíthető, mert az I. rendű alperes a teljes bizonyító erejű magánokiratban foglaltakkal szemben nem bizonyította, hogy a vételár átvétele elmaradt, így a vételár követelését sikerrel nem érvényesíthette. A jogerős ítélet utalt arra, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat megdőltségig az abban foglaltakat bizonyított tényként kell elfogadni (Pp.196.§ (1) bekezdése).

A másodfokú bíróság a fentiek szerint kiegészített tényállásból az elsőfokú bíróság következtetésétől részben eltérő ténybeli következtetést vont le, az elsőfokú bíróság döntésének érdemével azonban ettől függetlenül egyetértett.

A Polgári törvénykönyv (a továbbiakban: Ptk.) 203.§ (2) bekezdésének értelmében a hozzátartozók által kötött fedezetelvonó szerződés esetében a jogszerző rosszhiszeműségét, illetve a szerződés ingyenességét is vélelmezni kell. A Ptk. ezen rendelkezése a hozzátartozó jogszerzőt terheli meg a bizonyítással; a szerződés hitelezővel szembeni hatályának megőrzéséhez bizonyítania kell elsősorban azt, hogy a szerzés ellenérték fejében történt.

A szerződés ingyenességének ténye az egyéb törvényi feltételek fennállása esetén önmagában alapul szolgál a fedezetelvonó jelleg és ebből következően a szerződés relatív hatálytalanságának megállapításához, a szerző fél jó- vagy rosszhiszeműségének ilyen esetben nincs jelentősége (1/2011. (VI.15.) PK vélemény 5. pont).

A másodfokú bíróság nem látta igazolhatónak az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a III. rendű és IV. rendű alperes az I. rendű alperesnek az ingatlanilletőség és az üzletrész vételárát megfizette.

Az elsőfokú bíróság a ... Bíróság előtt folyamatban volt, a ... Ítéletábra Pf.III.20.392/2011/11. számú ítéletével lezárult per adatainak felhasználásával jutott arra a téves következtetésre, hogy a vételár megfizetése bizonyosan megtörtént. Valójában azonban a jelen perrel részben párhuzamosan folyó másik perben nem nyert bizonyítást a szerződés visszterhessége. A jelen per I. rendű alperese által a vételár megfizetése iránt indított perben is vélelmet kellett alkalmazni, illetőleg az igényérvényesítő felperesnek vélelmet kellett megdöntenie, a Pp.196.§ (1) bekezdésében meghatározott, a teljes bizonyító erejű magánokirathoz fűződő vélelmet. Miután a teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt nyilatkozat a vételár teljesítésével, annak elismerésével volt kapcsolatos, a különböző perekben érvényesülő és bizonyítást meghatározó vélelmek lényegében ellentétes tartalmúak voltak. Abból azonban, hogy a jelen per I. rendű alperese a párhuzamosan folyó perben a saját korábbi nyilatkozatához fűződő vélelmet nem tudta megdönteni, még nem következtethető, hogy a vételár ténylegesen megfizetésre került. A bizonyítás eme sikertelensége nem jelent mást vagy többet, mintsem a teljesítés elmaradásával kapcsolatos bizonyosság hiányát, ami mögött állhat a teljesítést illető bizonytalanság is.

A vételár teljesítésének megtörténte vagy annak hiánya olyan eshetőségek, melyek közül az első mellett csak a teljes bizonyító erejű magánokirathoz fűződő, meg nem döntött vélelem áll. A szerződési nyilatkozat önmagában azonban nyilvánvalóan nem alkalmas a Ptk. 203.§ (2) bekezdése szerinti, az ingyenességhez fűződő vélelem megdöntésére, miután a jogszabály éppen a szerződési nyilatkozattal szemben állítja fel az ingyenesség vélelmét. Így a jogszerző III. és IV. rendű alpereseknek (és nem a másik perben velük ellentétesen érdekelt személynek) *a jelen perben* kellett bizonyítaniuk az ingyenesség törvényi vélelmével szemben, hogy a fedezetet érintő szerződések valóban visszterhesek voltak. Az elsőfokú bíróság az alpereseket a bizonyítást illetően a Pp.3.§ (3) bekezdésének megfelelően tájékoztatta (24. sorszámú jegyzőkönyv 17. oldal), bizonyítási kötelezettségüknek a III. és IV. rendű alperesek azonban nem tudtak eleget tenni.

Mivel a kielégítési alap elvonása (a követelés behajthatatlansága) vitán felül áll, a vélelmezett ingyenesség önmagában elegendő a relatív hatálytalanság megállapításához, minek folytán a jó- vagy rosszhiszeműség vizsgálata szükségtelen; ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolásából mellőzi mindazon megállapításokat és következtetéseket, melyek a III. rendű és IV. rendű alperesek tudomásával kapcsolatosak.

A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a bíróságnak a kölcsönadott pénz eredetét és az engedményezés körülményeit nem kellett vizsgálnia, mivel ezek érvénytelenségére vonatkozó adat nem merült fel, ilyenre a III., IV. rendű alperesek sem hivatkoztak.

A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az érdekét érintő kérdésben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdésének első fordulata alapján helybenhagyta azzal, hogy az üzletrész átruházással érintett kft. elírás folytán helytelen megnevezését pontosította.

Észlelte azonban a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a perköltség számításakor nem a helyes pertárgyértékből indult ki. Az I. rendű alperes az ingatlanra vonatkozó szerződés esetében eladói oldalon csak az egyik szerződő fél

volt, házastársa, a volt II. rendű alperes mellett. Az eredetileg 17.100.000 forint összegű pertárgyérték magában foglalta a II. rendű alperes által elidegenített tulajdoni hányad értékét is. Az elsőfokú bíróság 22. sorszámú végzésével a II. rendű alperes, az I. rendű alperes volt házastársa vonatkozásában a pert megszüntette. A relatív hatálytalanság megállapítása iránti, fennmaradó kereset pertárgyértéke ezzel a Pp.24.§ (2) bekezdés *f)* pontjára is figyelemmel az I. rendű alperesi tulajdoni hányad 8.000.000 forint összegű ellenértékére, illetve az általa átruházott 1.100.000 forint értékű üzletrészekre figyelemmel 9.100.000 forintra csökkent. Ehhez járult utóbb a szolgáltatást, ellenszolgáltatást nem tartalmazó nyilatkozat érvénytelenségének megállapítása tárgyában előterjesztett kereset pertárgyértéke, amit az Itv. korábban hatályban volt 39.§ (3) bekezdés *b)* pontja alapján 450.000 forintban kell számolni.

A 9.550.000 forint pertárgyértékű kereset vonatkozásában a felperes 9.100.000 forint tekintetében lett pernyertes, míg a III. és IV. rendű alperesek 450.000 forint vonatkozásában lettek pernyertesek. A felperesi pernyertesség erre figyelemmel 95,3 % mértékű. A felperesnek az elsőfokú eljárásban a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés *a)* pontja, 4/A.§ alapján 606.425 forint költsége merült fel, melyből a pernyertességgel arányos 578.000 forint.

A III. és IV. rendű alpereseknek úgyszintén a jogi képvisellel merült fel költségük, ennek összege a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§ (1) bekezdés *a)* pontjára és hat tárgyalásra figyelemmel 490.000 forint, melyből a III-IV. rendű alperesek pernyertességével arányos 23.000 forint. A nagyobb részben pervesztes III. és IV. rendű alperesek a különbözetként jelentkező 555.000 forintot kötelesek a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján a felperesnek megfizetni.

A bíróság a III. és IV. rendű alperesek által fizetendő perköltséget erre az összegre szállította le, ami nem érinti a nem fellebbező I. rendű alperest terhelő perköltségviselési kötelezettséget; ennek folytán az egyetemlegesség az I. rendű alperesi perköltség-fizetési kötelezettség és a III-IV. rendű alpereseket terhelő perköltség vonatkozásában a leszállított összeg tekintetében áll fenn.

Az elsőfokú illeték III. rendű és IV. rendű alperesek által megfizetendő összegét a másodfokú bíróság a fentieknek megfelelően mérsékelte, azzal, hogy az elsőfokú bíróságnak a per részleges megszüntetéséről rendelkező végzés kiegészítésével kell a feljegyzett illeték fennmaradó (8.000.000 forint pertárgyérték után számított) részéről rendelkeznie.

A másodfokú eljárásban a III. és IV. rendű alperesek sikertelen fellebbezésük folytán pervesztesek lettek, a 9.100.000 forint fellebbezési értékre figyelemmel kötelesek a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján perköltséget fizetni a felperes számára, melynek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés *a)* pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Az illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesülő fellebbező alperesek az Itv.74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§ (2) bekezdése alapján kötelesek a feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó
bíró, dr. Vogyicska Petra s.k. bíró